

можливості інформаційних технологій у навчанні біології / І. Сліпчук // Біологія і хімія в школі. – 2006. – № 5. – С. 32 – 34.

Стаття надійшла до редакції 05.04.2013 р.

Прийнято до друку 26.04.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Чиж О. Н.

УДК 791.43:004.4'275-055.26

М. А. Єпіхіна

ОБРАЗ ЖІНКИ-МАТЕРІ У ВІТЧИЗНЯНИХ ТА ЗАКОРДОННИХ МУЛЬТФІЛЬМАХ

Одним з предметів цивілізованого буття є телебачення. За даними соціологічних досліджень, телебачення займає одне з провідних місць за силою виховного впливу після сім'ї і школи, будучи каналом інтенсивної соціалізації [1, с. 49]. Сьогодні телебачення робить все, щоб заманити якомога більше людей в свої блакитні мережі. Як правило телебачення орієнтоване на дітей, як маленьких, так і підростаючих. Для того, щоб заманити дітей існує безліч каналів, які показують мультфільми, серіали. Однак сьогодні все більше батьків відчують сумніви з приводу користі та безпеки для своїх дітей сучасного телебачення.

Формування особистості людини починається в ранньому дитинстві і основним засобом впливу на розвиток дітей в ранньому віці є мультфільм. За останні роки на телебаченні з'являється велика кількість різних мультфільмів, як вітчизняного, так і зарубіжного, в основному американського, виробництва. Засилля іноземних мультфільмів на вітчизняному телебаченні, наводить на роздуми щодо їх впливу на розвиток і становлення психіки підростаючого покоління. Якщо старі лялькові і мальовані мультфільми, були природні, як за способом виробництва, так і по сприйняттю і не завдавали шкоди не усталеною психіці дитини, сучасні мультфільми часто не несуть добра. Чому ж зараз батьки дозволяють своїм дітям дивитися мультфільми, які не дивилися самі, про авторів яких нічого не знають і цілей цих авторів теж не знають. Проблема, порушена у даному дослідженні, є складною і актуальною, а тому потребує уважного і глибокого осмислення.

У наш час все більше уваги науковців привертають актуальні для українського суспільства проблеми, які пов'язані з посиленням негативного впливу на дітей засобів масової інформації. Для дослідження даної проблеми велике значення мають праці В. Абраменкової, Л. Козлової, В. Колесник, О. Тура, О. Невмержицької, Л. Чорної, (про шкоду телебачення на дитячий організм (моральне і психічне здоров'я); В. Ротек, О. Федорова (вплив агресії та насильства на

дитячу аудиторію); Т. Козак, М. Шарданової, Т. Шишова (негативні моменти спілкування дитини з комп'ютером) та ін.

Багато батьків вважають, що найпростіший спосіб зайняти дитину – включити йому телевізор з мультфільмами. Більшість малюків як приклеєні сидять біля телевізора і їх інтерес до мультфільмів західного походження неглибокий. Проте, жоден мультфільм, навіть найбільш повчальний, не може замінити дитині спілкування з дорослими. Дітям потрібні посмішки батьків, їхня увага, емоції, погляди і дотики. На дитину необхідно знаходити час. Нехай його буде не так багато, але воно має бути, що б не трапалося.

Переглядаючи програму телепередач на вихідні дні українських каналів („Перший національний”, „Інтер”, „1+1”, „ТРК Україна”, „СТБ”, „Україна”, „ICTV” та ін.) бачимо, що кількість і різноманітність передач та фільмів, що транслюються по українському телебаченню, необмежена у тематиці та жанрі: від мультиплікаційних фільмів до фільмів жаху, трилерів; до речі, час транслювання останніх може бути будь-який. Щодо дитячих мультфільмів, то вони транслюються у вихідні дні тільки з 5 до 11 години ранку. Всі мультфільми, які дивляться діти переважного західного походження: „Чіп и Дейл”, „Губка Боб Квадратні Штани”, „Шрек” та ін. Тут на „допомогу” батькам приходять канали („Куй ТБ”, „Nickelodeon”, „Дитячий світ” та ін.), які транслюють дитячі мультфільми тільки західного походження цілий день: „Родина Сімпсонов”, „Люди ІКС”, „Том и Джеррі”, „Оггі и кукарачі”, „Аватар” та ін.

Запропонувавши молодшим школярам 2 класу (СШ № 17 м. Луганськ) намалювати своїх улюблених героїв бачимо, що переважна більшість дітей малюють Губку Боба, Лунтика, Аватара, Бетмена, Людину-Павука та ін. Лише незначна кількість дітей намалювали Червону Шапочку, Колобка, Попелюшку. Отже, закордонні мультфільми орієнтують дітей на зовсім іншу культуру і шкалу цінностей, на інші традиції, інший менталітет.

Так чому ж батьки перестали розповідати дітям казки, адже в казках передається підростаючому поколінню частина себе, свій світогляд, своя культура. Казка формує в дитячій свідомості найрізноманітніші реалії навколишнього світу, образи батьків, добра і зла. Нові явища в казці вводяться через текст на рівні зрозумілих дитині

образів і описів. Казка може розвивати і коригувати найрізноманітніші риси характеру і аспекти особистості та поведінки дитини, саме тому читання казок дітям дошкільного та молодшого шкільного віку повинно носити системний характер.

Величезне виховне значення казці приділяли К. Ушинський, Л. Толстой, А. Макаренко, В. Сухомлинський. У своїй праці „Серце віддаю дітям” В. Сухомлинський писав, що казка невіддільна від краси, сприяє розвитку естетичних почуттів, без яких немислиме благородство душі, серцева чуйність до людського нещастя, горя, страждань. Завдяки казці дитина пізнає світ не тільки розумом, але й серцем. І не тільки пізнає, але відгукується на події і явища навколишнього світу, виражає своє ставлення до добра і зла. У казці черпаються перші уявлення про справедливість і несправедливість [2, с. 153].

Таким чином, в казках передається з покоління в покоління мудрість народу, усе, що є гідним уваги нащадків, життєвий досвід, мрії народу, його почуття. Казки виховують любов до рідної землі, рідної домівки, рідної матері. Всі вони прославляють мудрих, хоробрих та кмітливих, засуджують невірних, ледачих і підступних. Розповідаючи дітям казки, ми ростимо собі подібних. Батькам необхідно залишатися найпривабливішим об'єктом у домі, пам'ятати, що є безліч сімейних ігор, казок, книжок, є рукоділля та всілякі інші цікаві справи [3, с. 91].

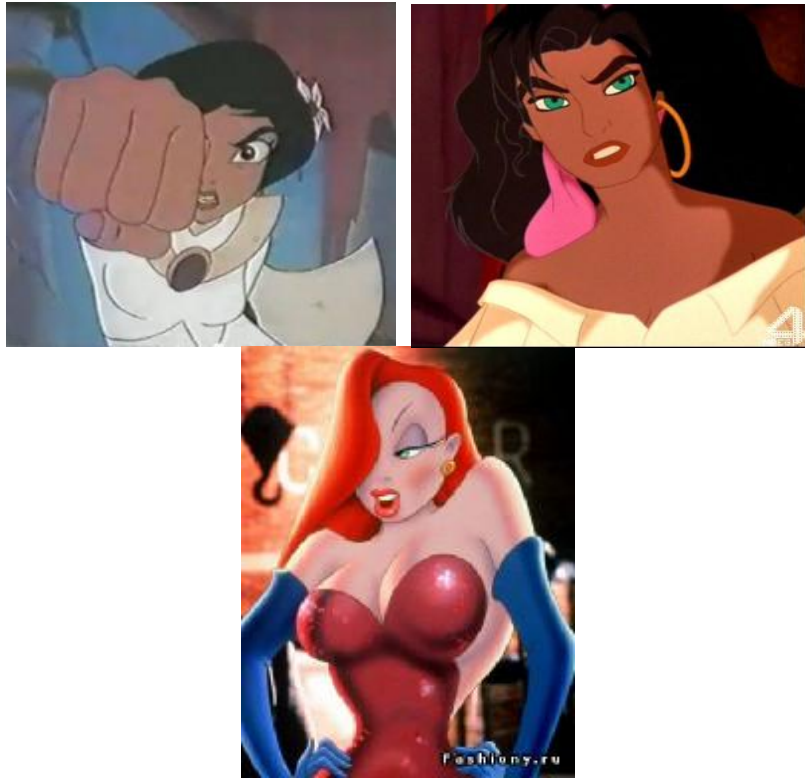
Мультфільм – це та ж казка чи книжка, тільки картинка в ній рухаються та розмовляють. Всю інформацію, яку дитина отримує з мультфільмів, вона сприймає у вигляді образів, на основі яких будують своє розуміння світу і взаємин.

Самим священним, найголовнішим і найважливішим образом для дитини є образ матері, жінки, дівчини, дівчинки. Образ жінки - це образ дружини і матері, які відображаються у свідомості та підсвідомості дитини. Для дівчинки - це зразок для наслідування, а для хлопчика - це зразок, який він повинен вибрати в майбутньому.

Аналізуючи жіночий образ в мультфільмах західного виробництва приходимо до таких висновків, що романтична героїня цих мультфільмів втрачає всі ознаки жіночої статі. Зовні залишаючись жінкою, героїня поводить як чоловік-супермен і набуває якоїсь демонічності.

В американських мультфільмах образ жінки представлений яскраво: статева приналежність жінки виставлена на показ, дуже яскраво виражено все те, що повинно подобатись дорослим чоловікам, а не маленьким дітям. Поведінка героїнь у цих мультфільмах так само насторожує. Тут вона може битися, при цьому зовнішність її змінюється до невпізнання, стирається межа між мужністю та жіночністю.

У цих мультфільмах образ жінки позбавляється романтики і таємниці шляхом наділення його дорослим реалізмом, фізіологічністю і жорстокістю. У цих образах девальвуються і висміюються традиційні жіночі якості - цнотливість, сором'язливість, скромність і материнство.

Зворушливі, сентиментальні і дуже добрі сцени материнської турботи показані в мультфільмах про тварин („Король лев”, „101 далматинець”, „Книга джунглів”). Проте, коли справа доходить до мультфільмів про людей, то в них ми не зустрічаємо ні однієї матері, яка була б молодою, повною сил, красивою, яка викликала би у маленьких глядачок бажання їх наслідувати.

Якщо дивитися мультфільми про красивих дівчат („Сім гномів”, „Красуня і чудовисько” та ін.) в уповільненому режимі, то можна побачити на задньому плані (25 кадр) товстих, некрасивих і недоглянутих жінок з дітьми. Така мама викликає тільки огиду і до жіночої статі, і до сім’ї, і до життя взагалі. Тонке значення цих кадрів полягає в тому, що якщо хочеш залишатися красивою, то не народжуй. Якщо народиш, то будеш товстою та непривабливою.

Несучасні, старі радянські мультфільми – це позитивні емоції для дітей. Завдяки ним, дитина розуміє, що таке чесність, добросердечність, любов до рідних і близьких. Раніше дитячий кінематограф виховував, утворював і навіть виконував психотерапевтичну функцію. Він знімав стреси. Ласкаві інтонації заспокоювали. Це була справжня лікарня. Зло при зустрічі з добром завжди програвало. І це було законом, при якому було легко жити. Цей закон засвоювали діти. Вони виховувалися на героїчних і романтичних прикладах [4, с. 29].

Всі радянські мультфільми викликають бажання переглядати їх знову і знову. Ці мультфільми вчать маленьких глядачів життю, допомагають виробляти правильні моделі життя, показуючи і називаючи добро – добром, а зло – злом. До того ж, у вітчизняних мультфільмах завжди присутній щасливий фінал, бо діти повинні знати - їм завжди хтось прийде на допомогу або дитина сама зможе впоратись із складаною ситуацією.

Жіночі образи наших вітчизняних мультфільмів розкриваються через внутрішні якості, духовність, доброту, бажання прийти на допомогу. У наших мультфільмах жіноче начало підкреслюється загадкою, скромністю, таємничістю – тим, що повинно бути в жінці, в матері. Образи Настусі, Альонушки, Василини, Царівни-Лебідь та ін. позбавлені яскравих сексуальних рис, вони здатні залучати іншим: мудрістю, благородством, спокоєм, жіночою грацією і красою.

У радянських мультфільмах відносини матері і дитини розглядаються як ідеальні. Візуальні характеристики материнського образу наступні: це – приваблива, струнка, елегантна жінка, яка веде домашнє господарство, проявляє турботу про дитину. Образ мами в радянських мультфільмах – це образ доброї, люблячої, турботливої мами.

Отже, сьогодні вкрай необхідно активізувати пошуки ефективних заходів, які б змогли протидіяти негативному впливу ЗМІ на дітей.

По-перше, Державний комітет телебачення і радіомовлення України повинен чітко контролювати мовлення програм, а також всі програми, які транслюються до 21 години, вони повинні відповідати певним вимогам для перегляду їх дитячою аудиторією.

По-друге, батьки повинні пам'ятати:

- дітям до трьох років телевізор дивитися не слід;
- батьки не повинні залишати свою дитину один на один з телевізором;

- молодші школярі можуть проводити час біля телевізора не більше 1,5 години 2 – 3 рази на тиждень;
- дорослим необхідно спочатку самим переглядати мультфільми, які хочуть показати дітям, звертаючи увагу на те, чи не викличуть вони перебудження нервової системи дитини;
- батьки роблять помилку, не показуючи дітям вітчизняні мультфільми, віддаючи перевагу закордонним. Ці „старі” мультфільми розповідають про справжню дружбу, міцну вірність, гуманні і моральні вчинки.

Щоб зацікавити малюка радянським мультфільмом, достатньо разом з ним дивитися його, коментуючи вчинки героїв, роблячи висновки в кінці перегляду. Таким чином, батьки не тільки захоплять дитину нормальними мультфільмами, але і навчать усвідомлено дивитися їх.

Список використаної літератури

1. Гундарова И. О последствиях восприятия телевизионной информации младшими школьниками // Воспитание школьников. – 2005. – № 9. – С. 49 – 53 **2. Сухомлинский В. А.** Сердце отдаю детям. – 2-е изд. - Киев : Рад.шк.. 1981. – 382 с. **3. Дейнегіна Т. О.** Педагогічний вплив телебачення на розвиток здоров'я дитини // Освіта Донбасу. – 2005. – № 5 – 6. – С. 87 – 92. **4. Абраменкова В., Богатырева А.** Дети и телевизионный экран // Воспитание школьников. – 2006. – № 6. – С. 28 – 30.

Єпіхіна М. А. Образ жінки-матері у вітчизняних та закордонних мультфільмах

Сучасні мультиплікаційні фільми мають значний вплив на розвиток дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. У статті автором аналізується вплив мультиплікаційних фільмів на формування світогляду і системи цінностей дитини. Автор подає порівняльний аналіз жіночого образу в мультфільмах західного та вітчизняного виробництва, підкреслює роль і виховне значення казок, пропонує рекомендації батькам щодо перегляду мультфільмів.

Ключові слова: мультфільми, жіночий образ, мати, жінка, дівчина.

Епихина М. А. Образ женщины-матери в отечественных и зарубежных мультфильмах

Современные мультипликационные фильмы имеют большое влияние на развитие детей дошкольного и младшего школьного возраста. В статье автором анализируется влияние мультипликационных фильмов на формирование мировоззрения и системы ценностей ребенка. Автор дает сравнительный анализ женского образа в мультфильмах западного и отечественного производства, подчеркивает роль и воспитательное значение сказок, предлагает рекомендации родителям по просмотру мультфильмов.

Ключевые слова: мультфильмы, женский образ, мать, женщина, девушка.

Ерпихина М. А. The image of women and mothers in native and foreign cartoons.

Modern cartoons influence the development of pre-school and primary school age greatly. In the article the author analyzes the impact of cartoons on the formation of attitudes and value systems of a child. The author gives a comparative analysis of the female character in the cartoons of Western and native production, and emphasizes the role of the educational value of fairy tales, offers guidance for parents how to review the cartoons.

Key words: cartoons, female image, mother, woman, girl.

Стаття надійшла до редакції 01.04.2013 р.

Прийнято до друку 26.04.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Чиж О. Н.

УДК 81'246.2:373.2

А. Є. Іншаков, І. Є. Іншакова

ДВОМОВНІСТЬ У ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Російська та українська мови споріднені, адже обидва народи протягом усієї історії існування перебувають у тісних взаємовідносинах. Існує їх генетична та функціональна спорідненість.

Мовну взаємодію та мовні контакти досліджували В. А. Богородицький, І. А. Бодуен де Куртене, Л. В. Щерба, розглядали в наукових працях П. Ф. Фортунатов, О. О. Потебня, О. О. Шахматов та ін. Педагогічна, методична спадщина минулого (Я. А. Коменський, К. Д. Ушинський, С. Ф. Русова) критично використана в методиці навчання дітей української мови в дошкільних закладах освіти (Л. А. Булаховський, С. Х. Чавдаров, В. І. Масальський, А. П. Медушевський, О. М. Біляєв, Н. А. Пашковська, М. І. Пентилюк та ін).

Проблема користування двома мовами є досить актуальною, вона пов'язана з питаннями культури мовлення, її контактів з іншими мовами.

Мета нашої статті – розглянути проблему двомовності в дошкільних закладах освіти.

Поняття «білінгвізм» походить від латинського слова *bilingua*, що означає подвійна мова. Білінгв – це людина, яка володіє як мінімум двома мовами.

Білінгвізм – це реальна соціально-мовна ситуація, сутність якої полягає у співіснуванні і взаємодії двох мов у межах одного мовного